

روز آزمایشگاهیان

یادبود طبیبی که ادبیات دانش پزشکی را بنیان نهاد

دکتر محمدجواد غروی دبیر انجمن علمی متخصصین علوم آزمایشگاهی بالینی در جشن روز علوم آزمایشگاهی، ضمن گرامیداشت ماه شعبان و تسلیت فوت استاد بزرگ (دکتر محمد تقی خانی) درباره زندگینامه حکیم سید اسماعیل جرجانی گفت: اسماعیل جرجانی در سال ۱۰۴۲ میلادی در جرجان در شمال شرقی ایران نزدیک دریای خزر (امروزه گرگان) متولد شد. جرجانی اولین کسی

مژگان عسگری رئیس کمیته علمی انجمن آسیب شناسی ایران، دکتر محمدرضا معافی، دکتر تقی سمیعی، دکتر علی اصغر سمیعی، رسول چاپاری برای فعالیت های سی ساله وی در آزمایشگاه های تشخیص طبی و هماتولوژی، دکتر برومند از جامعه آسیب شناسی، دکتر صاحب الزمانی و دکتر هوشنگ قاضی زاده، دکتر محمد صنعت نژاد و ... قدردانی شد.

رشته علوم آزمایشگاهی از دیرباز زیربنای تحقیقات و تجربه های علمی و از عوامل توسعه و پیشرفت در زمینه های مختلف پزشکی در جهان معاصر به شمار می رفته است. در کشور ما خوشبختانه این رشته جایگاه ویژه و نقش محوری در نظام سلامت کشوری و بین المللی داشته است. هر ساله مراسمی به صورت سنتی و خودجوش در سالروز تولد حکیم و طبیب گرانقدر اسماعیل جرجانی در آزمایشگاه های کشور برگزار می شود و جهت اطلاع آحاد جامعه از عملکرد کارکنان خدوم و قهرمانان پشت صحنه علوم پزشکی لازم است که یک روزی در تقویم کشور ایران، روز علوم آزمایشگاهی داشته باشند.

مراسم بزرگداشت روز علوم آزمایشگاهی به پاس خدمات و زحمات حکیم سید اسماعیل جرجانی، پزشک نامدار و دانشمند ۸۰۰ سال پیش، در بسیاری از دانشگاه ها و بیمارستان های سراسر کشور برگزار شد و به مناسبت این روز جشنی نیز در سالن اجتماعات مرکز قلب تهران، روز ۳۰ فروردین ماه شکل گرفت. در این جشن از فرهیختگانی همچون

بود که به زبان فارسی کتاب بسیار مهمی را نوشت. جرجانی مراحل مقدماتی تحصیلات خود را نزد عبدالرحمان بن علی بن ابی صادق شاگرد ابن سینا و از افراد با نفوذ سلسله خوارزمی در شهر نیشابور گذراند. سپس جرجانی برای ادامه کار خود به خوارزم به عنوان پزشک دربار رفت. کتاب جامع او در مورد علم پزشکی به عنوان ذخیره خوارزمشاهی (گنجینه خوارزم شاه ۱۱۱۲م) قدیمی ترین دایره المعارف پزشکی در زبان فارسی است که به سه زبان اردو، عبری و ترکی هم ترجمه شده است.

کتاب ذخیره خوارزمشاهی از نظر فصل بندی بسیار شبیه به کتاب قانون ابن سینا است ولی جرجانی برخی از جزئیات ارائه شده توسط جالینوس و ابن سینا را مورد انتقاد قرار داده است. برای نمونه در اناتومی عصب بینایی بر خلاف ابن سینا، نظریه جالینوس را قبول دارد. در جلد پنجم، جرجانی به طور موشکافانه سه ترکیب مایع بدن یعنی مایع داخل عروقی، مایع بینایی و سه ترکیبی که سازنده مواد داخل بافتی هستند را شرح می دهد. همچنین ذکر شده است که او اولین کسی بود که رابطه گواتر و آگزوفتالمی را کشف کرد. الاغراض الطبیه و خفیه (یا خوفیه) العلاج دو کتابی است که جرجانی به طور خلاصه از ذخیره خوارزمشاهی خلاصه نویسی کرده بود تا دانشجویان پزشکی از آن به عنوان کتاب راهنما استفاده کنند.

وی در ادامه افزود: نام او به درخشانی در طب بعد اسلام در ایران می درخشد و وظیفه مسلم ما علوم آزمایشگاهیان و پزشکان است که نام این حکیم بزرگوار را فراموش نکنیم و همیشه به خوبی یاد کنیم. یکی از بیمارستان های قدیمی تهران نام

آینده نگاه می کنم و آرزومندم اتحاد جامعه علوم آزمایشگاهی باعث شود تا بر مشکلاتشان فائق شوند.

در ادامه این مراسم دکتر امیر خرم (دبیر انجمن علوم آسیب شناسی) خطاب به حضار گفت: اعتبار و اهمیت جامعه علوم آزمایشگاهی، وابسته به کاری است که در آزمایشگاه های بالینی انجام می دهند. ما به دلیل طبیعت شغلیمان که بیشتر در پشت پرده دیده شده ایم، نیازمند همکاری جوانان این رشته و حمایت پیشکسوتان هستیم تا با تکیه بر نقاط مشترکمان بکوشیم اهمیت حرفه مان را به بقیه همکاران نظام سلامت بشناسانیم.

جرجانی را بر پیشانی خود دارد. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران نام جایزه معرفی پزشک برتر خود را جایزه حکیم جرجانی نهاده است. یک موسسه غیرانتفاعی دانشگاهی، یک تشکل غیردولتی و یک داروخانه در گرگان، نام حکیم جرجانی را برای خود برگزیده اند. بیمارستان تامین اجتماعی گرگان را به نام حکیم جرجانی نام نهادند، اما هنوز نیز حکیم جرجانی پزشک نامدار ایرانی برای گرگانیان و دیگر هموطنان ناشناخته بوده و ضرورت اقدامات بیشتر برای معرفی این طبیب بزرگ به جهت ایجاد حس خود باوری در بین گرگانگی ها، گلستانی ها و ایرانیان احساس می شود.

دکتر سید مهدی بوترابی رئیس انجمن علمی دکترای علوم آزمایشگاهی تشخیص طبی ایران، حضور گرم و پر شور آزمایشگاهیان این جشن را به نمایندگی از همکارانی که حضور نداشتند به فال نیک گرفت و گفت: من درباره تمام مشکلات و بی عدالتی های موجود در جامعه آزمایشگاهیان عزیز به خاطر این روز بزرگ و ملی برشمردن آن در تقویم کشور صحبتی نمی کنم و امیدوارانه به